

A person wearing a white helmet, a red and black backpack, and a black shirt is rappelling down a waterfall. The waterfall is contained within a narrow, dark rock crevice. The person is holding a red rope that extends down the length of the waterfall. The surrounding rock is dark and textured. The background shows some greenery and a bright sky at the top of the crevice.

**ELS 30 MILLORS
BARRANCS
DEL PIRINEU**

ÀLEX BATLLORI I LACUEVA

Col·lecció Azimut - 78

Col·lecció: Azimut - 78

*ELS 30 MILLORS
BARRANCS
DEL PIRINEU*

ÀLEX BATLLORI I LACUEVA

Cossetània
EDICIONS

Fotografia de la portada:
torrent de la Corba
(Jordi Longàs)

Primera edició: febrer del 2006

Edita: Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 - 43800 VALLS
Tel. 977 60 25 91
Fax 977 61 43 57
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

© Àlex Batllori i Lacueva
© Cossetània Edicions

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Gràfiques Moncunill, SL

ISBN: 84-9791-073-7

Dipòsit legal: T-154-2006

Introducció i història

El descens de barrancs és un esport de muntanya que actualment té una forta implantació i que completa les clàssiques activitats de muntanya. Hi conflueixen tècniques diferents (les que són pròpies de l'espeleologia o de l'escalada) i el contacte amb la natura és realment atractiu. De fet, l'aigua, les formes de les gorges i el fet que sigui una activitat a l'aire lliure han contribuït a difondre l'interès per aquest esport.

De totes maneres, encara que sembli una activitat sense perill i a l'abast de gairebé tothom, la qual cosa no deixa de ser en part veritat, cal tenir en compte que tot descens, per senzill que sembli a priori, pot canviar radicalment i esdevenir perillós, tant per l'acció de la natura (crescudes sobtades del cabal d'aigua) com per imprudències humanes (persones mal equipades o sense cap preparació tècnica o amb manca de preparació física). Malgrat tot, no deixa de ser una de les activitats de muntanya més agraiada i poc sacrificada, sempre que s'actui amb prudència i amb seny davant d'aquests meravellosos descensos.

La història d'aquesta activitat de muntanya comença a la primera meitat del segle XIX, època en què es visiten punts concrets. La primera exploració es remunta a l'any 1870, quan un grup francès recorre el barranc de Mascún, a la serra de Guara (Osca). A principis del segle XX, espeleòlegs francesos dirigits per Martel comencen l'exploració de canyons al Verdon (França) i al País Basc francès. En la mateixa època el científic i explorador Lucien Brien visita coves i canyons de la serra de Guara i del Pirineu aragonès. L'any 1953 un grup dirigit per Ollivier fa el primer descens del canyó d'Olhadubie (País Basc francès). Durant els anys cinquanta Mienvielle explora Guara intensament. El 1965, un grup espanyol realitza un descens per primer cop, el famós Gorg Blau (Mallorca), que fou el primer descens a aquesta gorja. Durant les dècades dels vuitanta i noranta, i fins ara, grups de diferents comunitats d'Espanya han explorat sistemàticament tant el Pirineu com la gran majoria de serralades de l'Estat espanyol, a la recerca de nous descensos. Actualment ja queden molt pocs canyons i barrancs amb interès per descobrir.

Gorges de Cadí

Gorges del Llec

Barranc de la Sallent

Barranc de Viu de Llevata

La tècnica

El descens de canyons i barrancs comporta el coneixement d'una sèrie de tècniques específiques, que generalment procedeixen de l'espeleologia i de l'escalada.

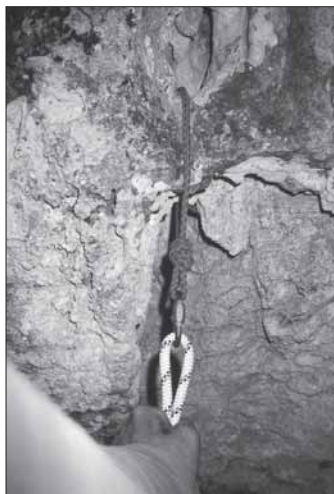
Ràpel

El ràpel, o descens per una corda o dues, s'utilitza en llocs verticals, en què no podem baixar sense corda. En el descens de canyons es fa amb doble corda, ja que una vegada finalitzat el descens hem de recuperar la corda. Per a aquests ràpels s'utilitza un aparell de descens, que normalment és el vuit, anomenat d'aquesta manera per la seva forma.

Cal fer el descens per les cordes de manera regular i contínua, a velocitat moderada i sense salts. Un cop acabat el ràpel, el primer de l'equip recollirà la corda sobrant de manera que no pugui ser trepitjada pels altres. Aquesta operació també té per objectiu protegir la corda de possibles caigudes de pedres.

El ràpel, tècnica que consisteix en el descens a través d'una corda

Dos exemples d'instal·lació per fer un ràpel

És important fer un nus a metre i mig del final de la corda. D'aquesta manera, si la corda no arriba a baix de tot quedarem travats, penjats del rapelador.

Salts

En ocasions, aquesta tècnica pot substituir el ràpel, amb un estalvi de temps. Sempre saltarem en llocs evidents, on hagi estat comprovada la fondària de l'aigua i on la trajectòria sigui plenament vertical. Evitarem els salts que impliquin el més mínim perill. Per iniciar el salt tan sols farem un pas endavant, prou ample per allunyar-nos de la paret, i intentarem mantenir la trajectòria vertical. Saltarem amb el casc posat i amb el cos recte, els peus per davant, els braços plegats i els punys tancats. Per evitar l'entrada violenta d'aigua pel nas, expel·lirem aire fortament en el moment de l'impacte contra l'aigua, o ens taparem el nas amb la mà, tot mantenint el colze plegat contra el cos. La roba de neoprè pot absorbir l'impacte generat per un salt mig dolent, però no un impacte en planxa.

Passamà

Anomenem passamà una instal·lació permanent de corda (de vegades només hi ha els anclatges, i nosaltres haurem de posar la corda) que permet fer una travessia entre dos punts convenientment assegurats. Aquesta instal·lació ens pot ser útil per a la realització de ràpels en punts on estimem perillós el cabal d'aigua, i ens possibilita evitar els descensos per la mateixa vertical d'una cascada.

Salt

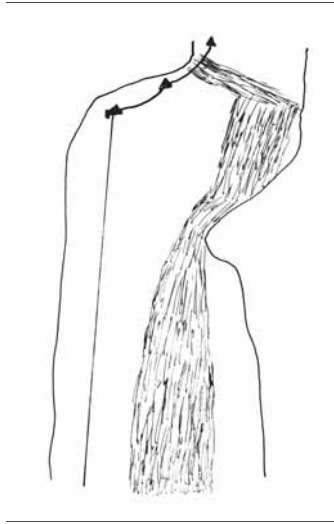
Descens per un tobogan

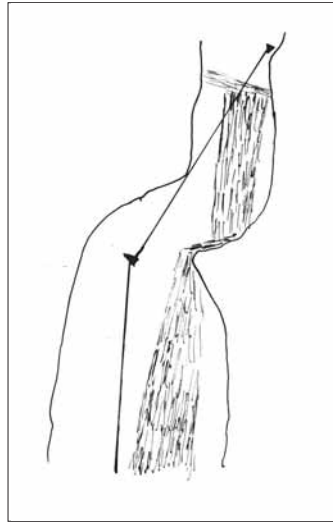
Passamà

Pèndols

El descens esportiu d'engorjats pot implicar fàcilment la realització de pèndols, generalment a causa de la violència del cabal d'aigua en un punt, amb la qual cosa podem desviar el descens del ràpel de la vertical de la instal·lació. Una altra circumstància que pot fer aconsellable l'ús d'aquesta tècnica és evitar la gairebé impossibilitat de sortir d'una marmita buida d'aigua; amb un

Passamà

Desviador

pèndol ens en sortirem. Tal com indica la paraula pèndol, es tracta d'un moviment de balanceig fins a trobar una presa en el lloc on volem arribar. Després només queda fixar la corda per al següent explorador.

Desviadors

Un desviador consisteix en una baga instal·lada en un sol ancoratge (pitó, savina, etc.), en un extrem de la qual fixem un mosquetó, pel qual farem passar la corda de ràpel, sense fer cap nus. La seva funció és desviar la trajectòria del ràpel, per allunyar-nos d'un obstacle, cascada, remolí, etc. L'avantatge és que, al no estar sotmès a la força total del pes ni representar un greu perill si es trenca, podem utilitzar instal·lacions regulars.

El material

El material per a la progressió d'engorjats es divideix principalment en el d'ús personal i d'ús col·lectiu, que són el resultat d'una sèrie de tècniques espeleològiques i d'escalada. Els tipus de material que s'utilitzaven fins no fa gaire provenen dels mateixos camps.

Material col·lectiu

Com el seu nom indica, aquest material és el que farà servir tot el grup: cordes, material per instal·lar i un equip per pujar per la corda (jumar, petzl, etc.), en cas de necessitat.

Material per instal·lar i cordes

Cascs

Material de neoprè

Peto de neoprè

L'element de més àmplia difusió, en gruixos de 3-7 mm. Es pot combinar amb la jaqueta de neoprè.

Escarpins de neoprè

De 3 mm. Són essencials per a l'aïllament i la protecció dels peus. La seva vida útil sol ser breu: es fan malbé ràpidament a causa de l'abradió de la sorra i de pedres que penetren al calçat. És convenient que cobreixin el turmell completament, i és bo posar-se mitjons finets per evitar el contacte directe molt perllongat amb la pell.

Guants

Els ideals són de neoprè, però el seu preu és elevat i la seva vida útil resulta molt curta. Existeixen altres opcions de guants de teixit sintètic, molt més econòmics i resistents. Òbviament, però, el seu rendiment com a aïllant tèrmic és reduït.

Calçat

Cal que sigui un calçat esportiu (tipus vamba), amb sola adherent per evitar al màxim les rrelliscades i canya alta per evitar les torçades de turmell. Com que el desgast és molt ràpid, també es poden utilitzar ja velles. Hi ha una altra opció que consisteix a retallar la canya d'unes botes de goma i conservar-ne la part inferior. Tant en un cas com en l'altre cal tenir present que ens les posarem amb els escarpins, i per això pot ser que ens facin falta fins a dues talles més del nostre número habitual.

A punt per iniciar un descens

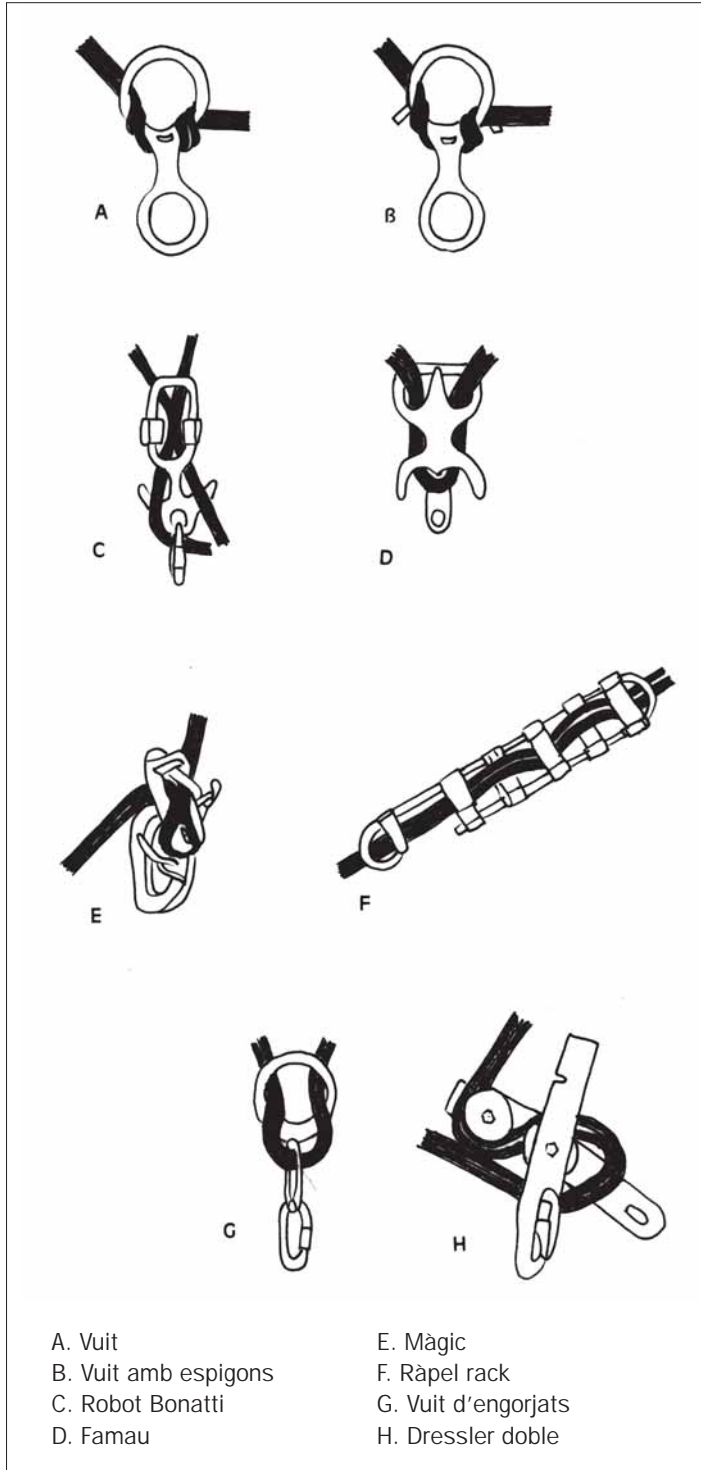
Arnesos (a dalt) i davalladors o vuits

Arnesos

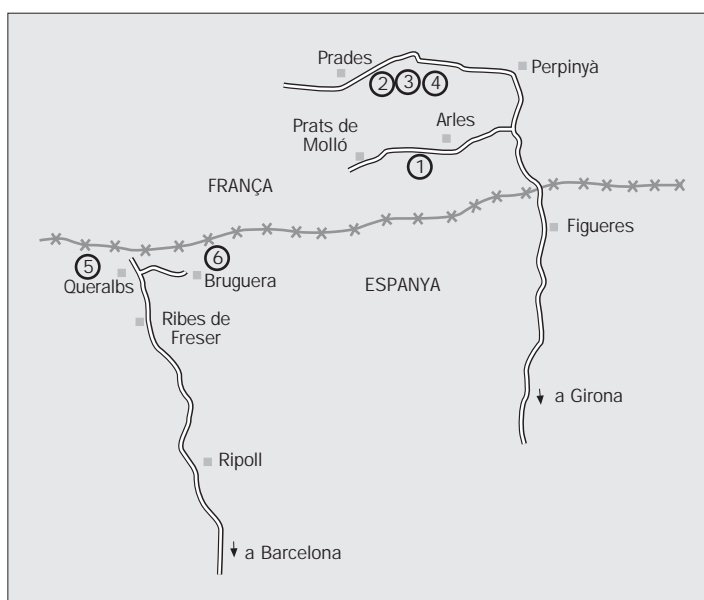
Existeix també en aquest element de l'equip una gran varietat, entre els d'espeleologia i els d'escalada. Actualment també n'hi ha d'específics per a descens de canons, que també són més lleugers.

Davalladors

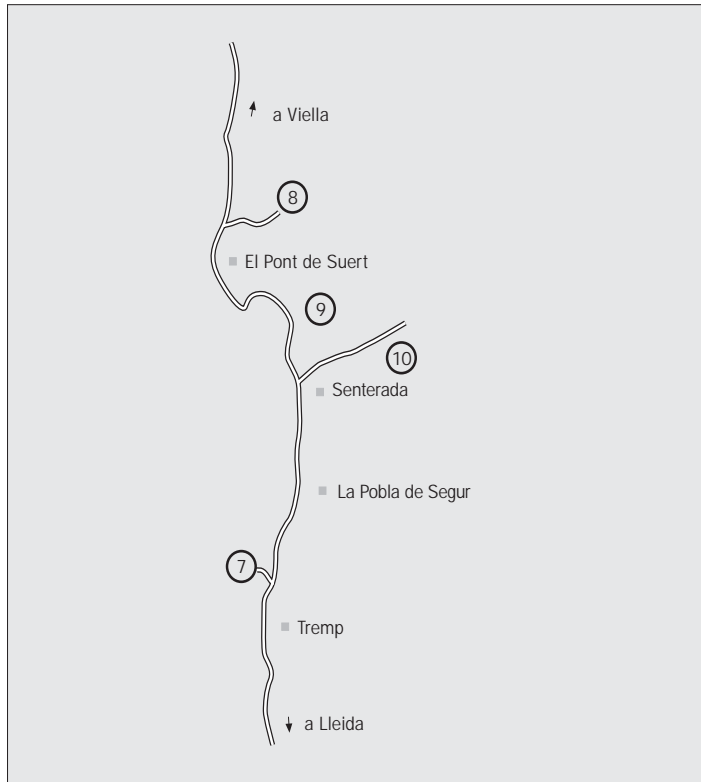
Es poden utilitzar la majoria dels que es comercialitzen (sempre per a doble corda), però el millor, el més lleuger i el més senzill és el vuit. No hem de fer-ne servir cap que presenti problemes al desfer la corda, ja que sota d'una cascada podríem tenir seriosos problemes.

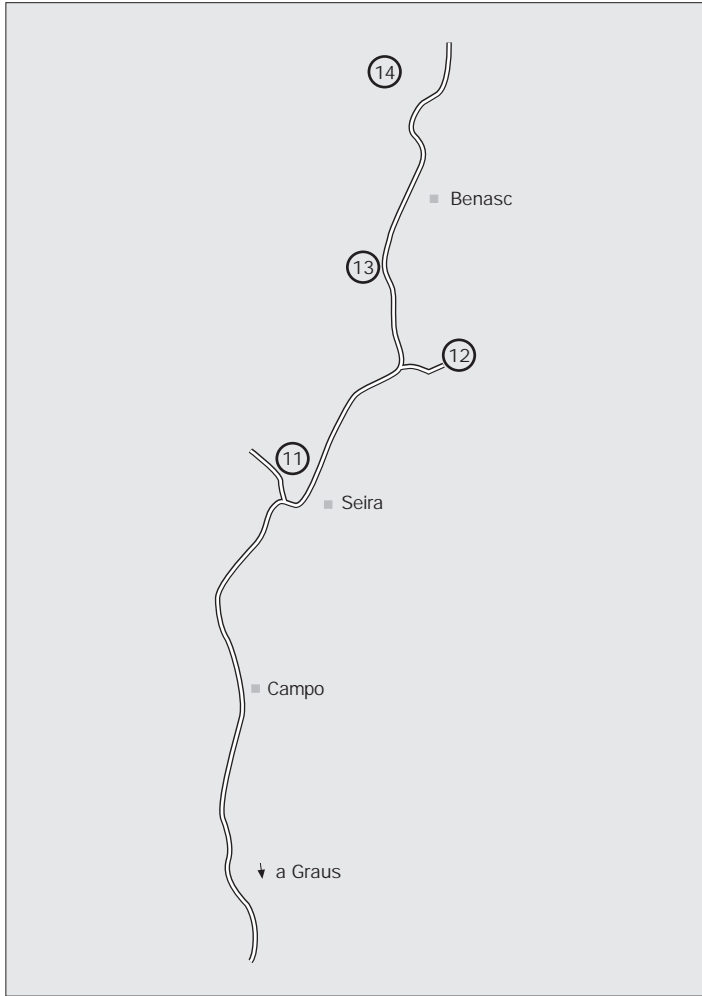
Mapes de situació dels descensos

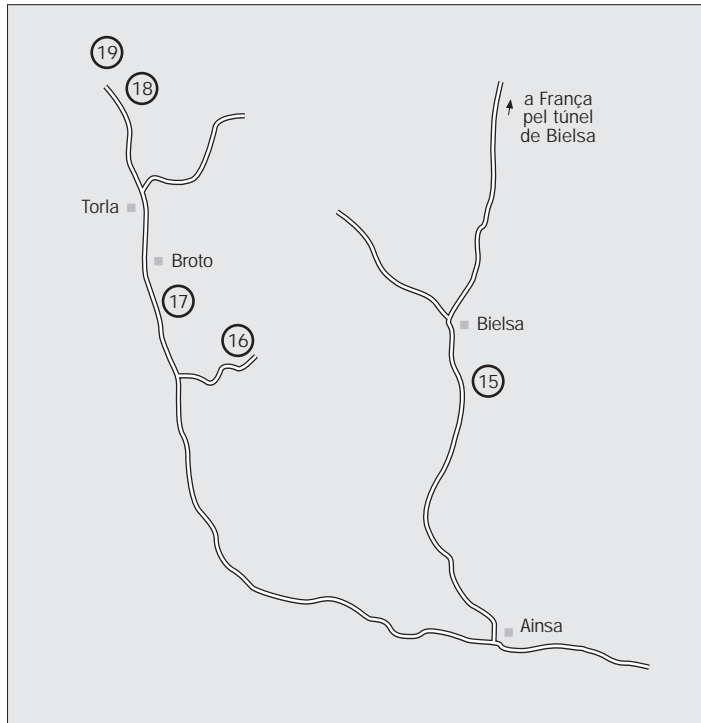
1. Salt de Maria Valenta
2. Gorges de Cadí
3. Gorges de Sant Vicenç
4. Gorges del Llec
5. Canyó de Núria
6. Torrent de la Corba

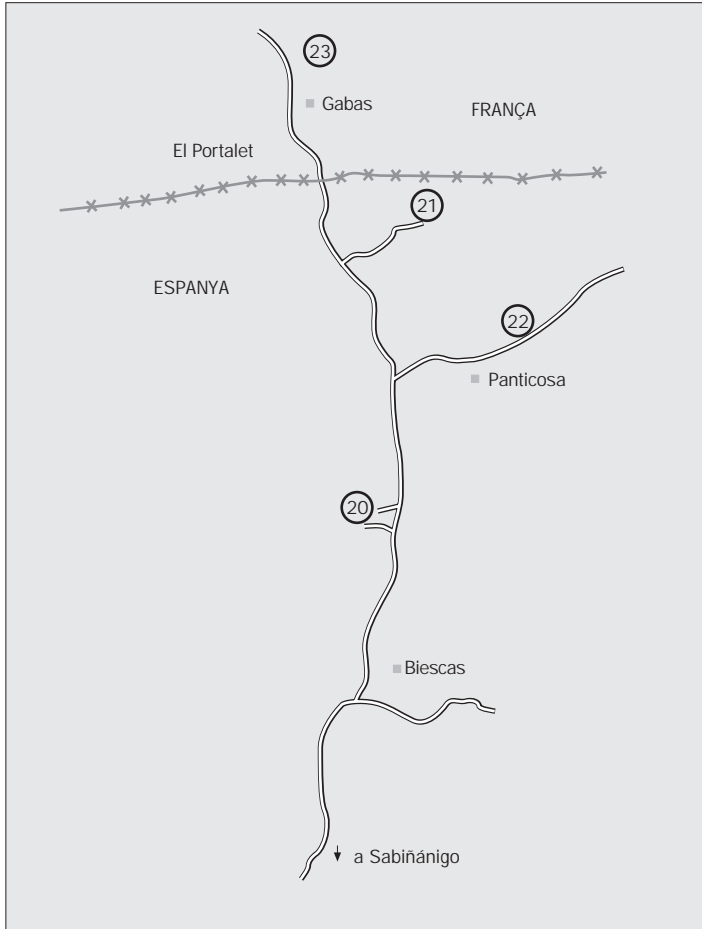
- 7. Barranc de Gurb o de la Mata
- 8. Barranc de la Sallent
- 9. Barranc de Viu de Llevata
- 10. Barranc de les Espones

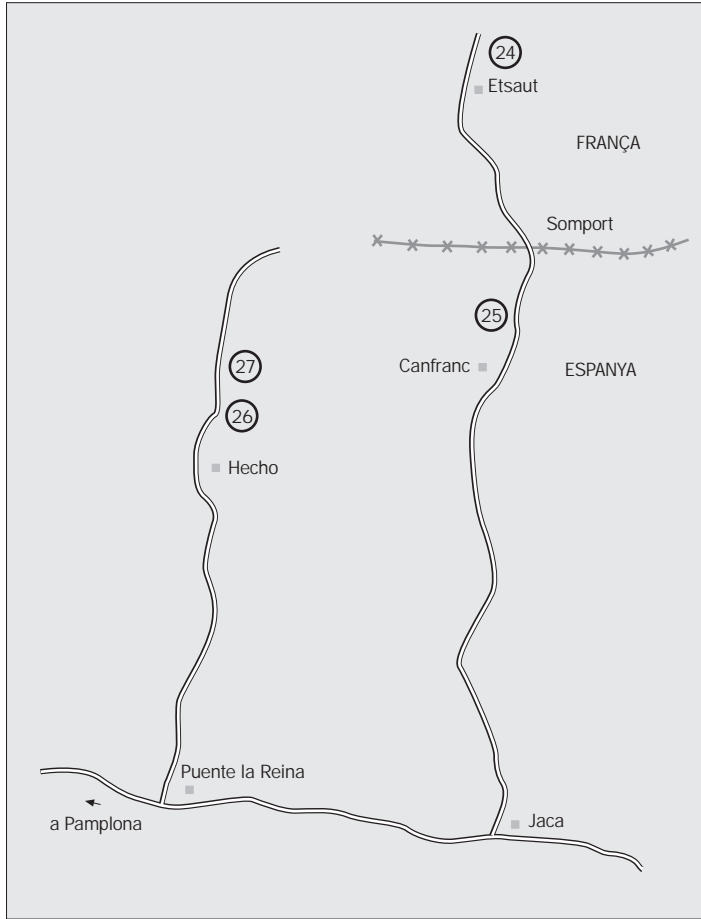
- 11. Barranc de l'Aigüeta de Barbaruens
- 12. Barranc de Liri o Gordo
- 13. Barranc de l'Aigüeta de Eriste
- 14. Barranc de Literola Inferior

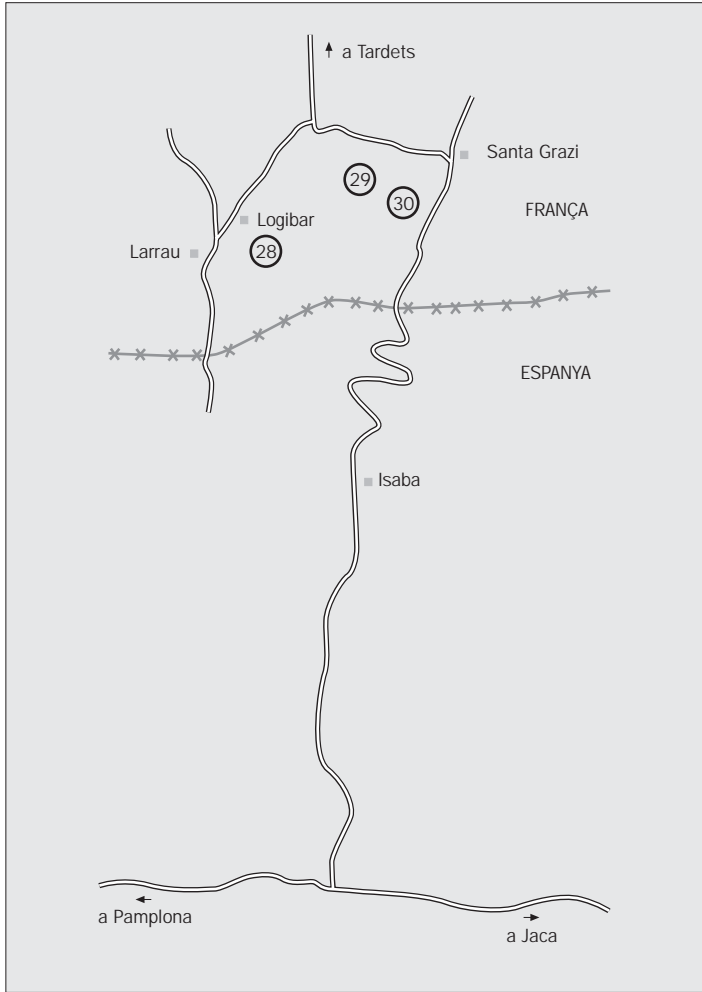
- 15. Barranc de Foz de la Canal
- 16. Garganta de las Gloces
- 17. Barranc de Furco
- 18. Barranc de Lapazosa
- 19. Gorges de l'Ara

- 20. Barranc de Gorgol
- 21. Barranc d'Aguas Limpías
- 22. Barranc de Forronías
- 23. Gorges de Bitet Inferior

- 24. Gorges de Yese
- 25. Barranc d'Aguaré
- 26. Boca del Infierno
- 27. Barranc de Jardín

28. Canyó d'Olhadubie-Holzarte

29. Canyó d'Ourdaybi

30. Canyó d'Althagneta

Garganta de las Gloces

Barranc de Gorgol

Gorges de Bitet Inferior

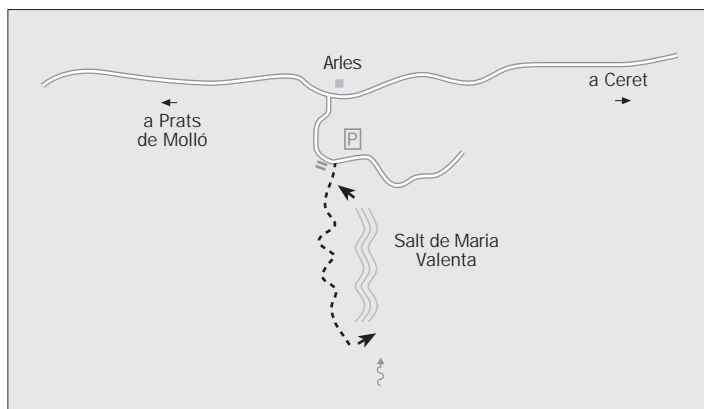

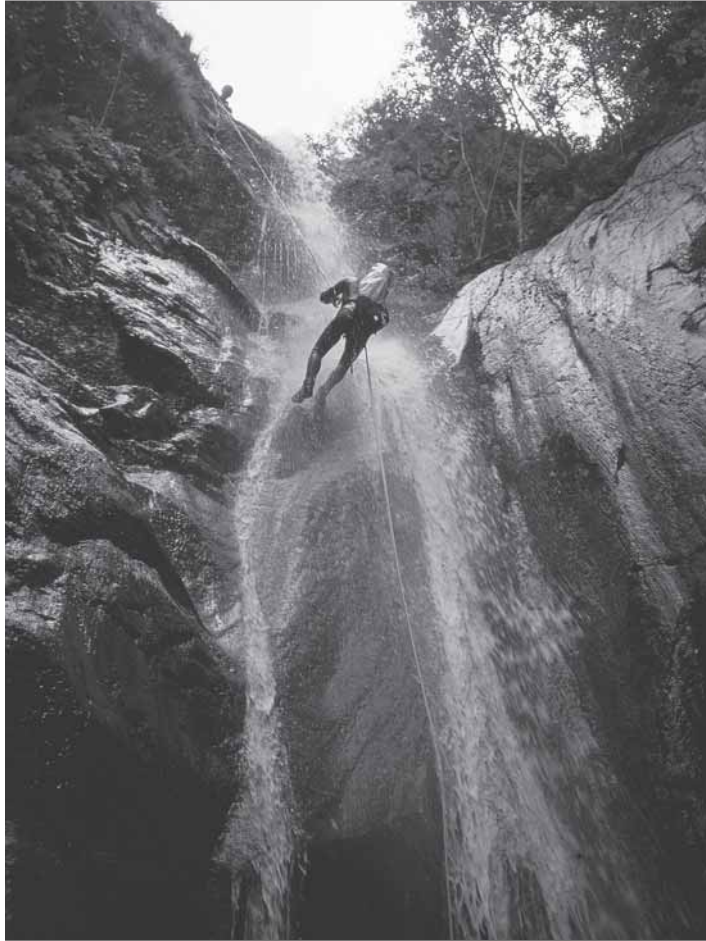
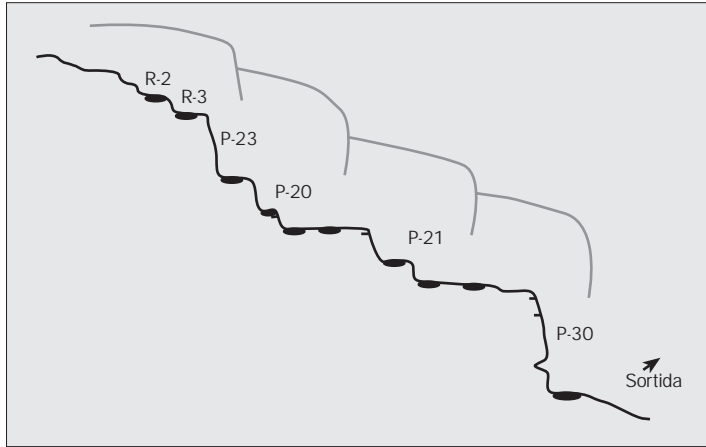
Barranc de Jardín

Descens 1

Salt de Maria Valenta

- **Història:** Desconeguda.
- **Situació:** Sortint del pas fronterer de la Jonquera, seguim en direcció a Ceret i, abans d'arribar a Prats de Molló, trobem el poble d'Arles. D'aquí surt una pista en direcció a "Font-des-Buis la Cascada" i, si la seguim, trobarem a la seva esquerra un camí ben marcat amb pintura. En aquest punt hem de deixar el cotxe i seguir el camí que, en forta pujada, ens durà fins a la capçalera del Salt de Maria Valenta.
- **Retorn:** Sortint de l'últim ràpel, molt a prop, a l'esquerra, trobarem el camí que puja a la capçalera. El seguirem i tornarem a arribar al cotxe.
- **Descripció (dades d'interès):** El primer ràpel de 23 metres i el ràpel final de 27 metres són els dos punts més espectaculars d'aquest curt però bonic descens. El tram intermedi resulta interessant perquè és molt aquàtic i engorjat.
- **Longitud:** 170 metres.
- **Desnivell:** 120 metres.
- **Dificultat:** Baixa.
- **Temps:** 30' d'aproximació i 1 h 30' de descens.
- **Època recomanable:** Estiu.
- **Material necessari:** Dues cordes de 35 metres i neoprè.

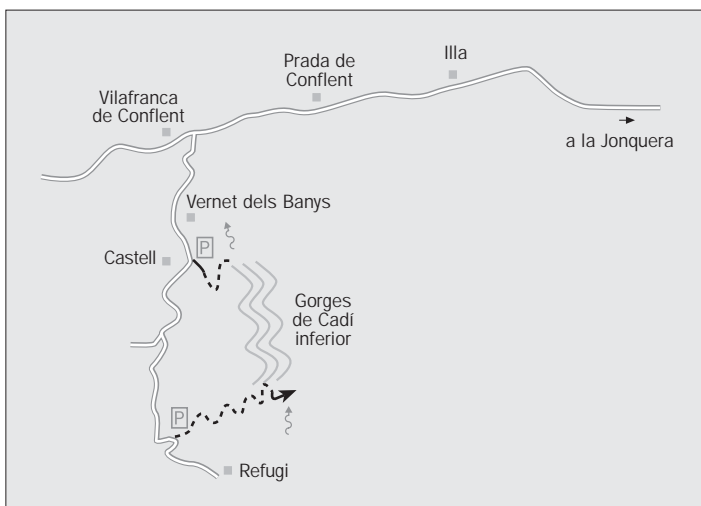

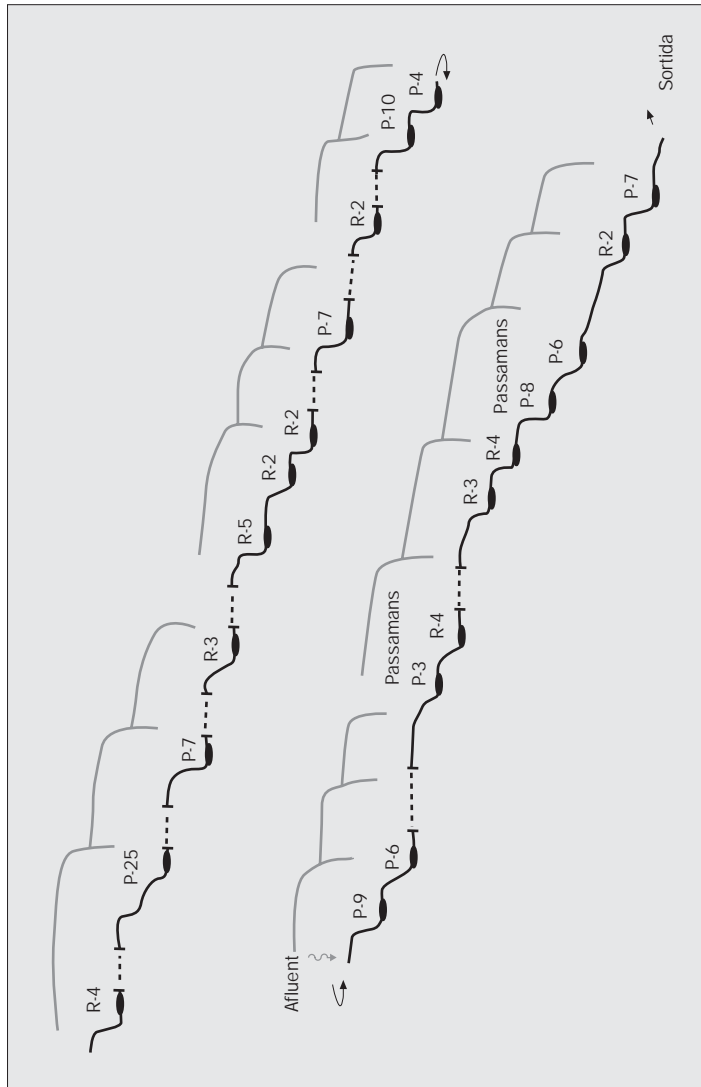
Salt de Maria Valenta

Descens 2

Gorges de Cadí

- **Història:** Desconeguda.
- **Situació:** Sortint del pas fronterer de la Jonquera, anem en direcció a Prada de Conflent i arribem a Vilafranca de Conflent. D'aquí marxem cap a Vernet dels Banys, i una vegada allí continuem per una carretera que porta a Castell. En aquest punt agafem una carretera que després es converteix en pista, en direcció al coll de Jou-Merialles. Trobem un pont que creua el riu Cadí, i deixem aquí el primer cotxe. Amb el segon seguim en direcció al coll de Jou-Merialles, passem el coll de Jou i al cap d'uns quilòmetres trobem la indicació "Font Freda". Aquí deixem el cotxe i un corriol ben marcat ens porta fins a l'entrada del Cadí.
- **Retorn:** Finalitzat el descens, un camí molt ben marcat ens porta fins al cotxe.
- **Descripció (dades d'interès):** És un gorg molt estètic. En el primer tram se succeeixen diferents ressalts que, optativament, poden ser tobogans o ràpels (P-25, P-7, P-8, P-10, P-5 i P-9). El segon tram s'engorja fortament, i és on trobem les majors dificultats. Si baixa molt de cabal haurem d'utilitzar passamans, ja que és impossible seguir pel llit de la gorja; s'aconsella portar material per equipar per si no estan equipats. Una vegada passat l'últim ràpel de 8 metres, el camí ja és al costat i finalitza el descens. Atenció al cabal d'aigua quan visitem les gorges.

- **Longitud:** 2.700 metres.
- **Desnivell:** 300 metres.
- **Dificultat:** Mitjana-alta.
- **Temps:** 30' d'accés i de 5 h a 6 h de descens.
- **Època recomanable:** Estiu.
- **Material necessari:** Dues cordes de 40 metres, material per instal·lar i neoprè.

Índex

Introducció i història	3
La tècnica	5
El material	9
Mapes de situació dels descensos	15
Els descensos	
Salt de Maria Valenta	23
Gorgs de Cadí	25
Gorges de Sant Vicenç	27
Gorges del Llec	30
Canyó de Núria	32
Torrent de la Corba	35
Barranc de Gurb o de la Mata	38
Barranc de la Sallent	41
Barranc de Viu de Llevata	43
Barranc de les Espones	45
Barranc de l'Aigüeta de Barbaruens	48
Barranc de Liri o Gordo	51
Barranc de l'Aigüeta de Eriste	54
Barranc de Literola Inferior	57
Barranc de Foz de la Canal	60
Garganta de las Gloces	63
Barranc de Furco	65
Barranc de Lapazosa	68
Gorges de l'Ara	71
Barranc de Gorgol	74
Barranc d'Aguas Limpias	76

Barranc de Forronías	78
Gorges de Bitet Inferior	81
Gorges de Yese	84
Barranc d'Aguaré	87
Boca del Infierno	90
Barranc de Jardín	92
Canyó d'Olhadubie-Holzarte	94
Canyó d'Ourdaybi	97
Barranc d'Althagneta	100